

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-111 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-17/323-141
Karar Tarihi : 08.05.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER : Çiğdem TUNÇEL, Gülçin DERE, Tuğba YILMAZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır
- Gizlilik talebi bulunmaktadır

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Euromaster Lastik ve Servis Ltd. Şti.
Eski Büyükdere Cad. Tekfen Tower No:209 4. Levent
Şişli/İSTANBUL

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Euromaster Lastik ve Servis Ltd. Şti. ile şikayetçi arasında akdedilen "Franchise Sözleşmesi" hükümleri ile Euromaster Lastik ve Servis Ltd. Şti.'nin bu sözleşmeye dayalı Franchise sisteminin ve uygulamalarının 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin hükümlerine aykırılık teşkil ettiği iddiası ve geçici tedbir uygulanması talebi.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Euromaster Lastik ve Servis Ltd. Şti. (EUROMASTER) ile başvuru sahibi arasında 08.10.2012 tarihinde bir Franchise Sözleşmesi (Sözleşme)'nin imzalanmış olduğu,
- Sözleşme hükümleri çerçevesinde EUROMASTER'ın, başvuru sahibinin tüm marka stratejileri, lastik ve diğer yedek parça tedariği üzerinde tam bir hakimiyeti olduğu ve Euromaster Sistemi'nden çıkışın ağır cezai şartlara ve tazminatlara bağlandığı,
- Ayrıca, taraflar arasında akdedilen Sözleşme'nin, servis noktalarının devir serbestisini ve ek satış yeri açma serbestisini engelleyecek nitelikte hükümlerinin bulunduğu,

.....(TİCARİ SIR).....

-şikayetçinin (.....), şikayetçiye, konuya ilişkin herhangi bir bilgi verilmediği, bununla beraber o tarihten itibaren MICHELIN TÜRKİYE'ye verilmiş olan siparişlerinin aksatılmaya başlandığı,

.....(TİCARİ SIR).....

ifade edilmiş ve 4054 sayılı Kanun ve 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2005/4 sayılı Tebliğ/Tebliğ) kapsamında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiş ve nihai karara kadar

14-17/323-141

ortaya çıkabilecek telafisi güç zararların önlenmesi bakımından geçici tedbir talebinde bulunulmuştur.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 26.12.2013 tarih ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 17.01.2014 tarih ve 2013-4-111/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 22.01.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 14-04/76-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Kurum kayıtlarına 27.01.2014 tarih ile intikal eden aynı konudaki başka bir başvuruya ilişkin olarak hazırlanan 24.02.2014 tarihli Bilgi Notu ise 05.03.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 14-09/176-M sayı ile iki başvurunun birleştirilerek incelenmesine karar verilmiştir. İlgili kararlar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 15.04.2014 tarih ve 2013-4-111/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- Euromaster Lastik ve Servis Ltd. Şti.'nin, franchise alanlarıyla imzalamış olduğu Franchise Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında dikey sınırlamalar içerdiği,

- Söz konusu Franchise Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde sayılan muafiyetin genel koşullarını sağlamaması nedeniyle, anılan Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanamadığı,

- Franchise Sözleşmesi'ne, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen koşulları karşılamaması nedeniyle, bireysel muafiyet de verilemeyeceği,

- Bu nedenle, Euromaster Lastik ve Servis Ltd. Şti.'nin, franchise alanlarıyla imzalamış olduğu Franchise Sözleşmesi ve bu Sözleşme kapsamındaki uygulamalarıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti amacıyla adı geçen teşebbüs hakkında soruşturma açılması gerektiği,

- Başvuru sahibinin Sözleşmesi'nin halihazırda (.....) olması nedeniyle ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkmayacağından hareketle Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde geçici tedbir uygulanmasına yer olmadığı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(5) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir. İlgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

(6) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında; *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır..."* hükmüne yer verilmiştir.

(7) Dosya mevcudu bilgilerden, başvuru konusu Franchise Sözleşmesi'nin, franchise veren konumundaki EUROMASTER ile franchise alanlar arasında imzalanmış olan bir dikey anlaşma niteliğinde olduğu anlaşılmış olup;

- Sözleşme'nin 3.1. maddesi ile franchise alanların servis merkezlerinin taşınmasına ve faaliyetlerinin devrine ilişkin çeşitli kısıtlamalar getirildiği, Sözleşmenin 19.1. maddesi kapsamında 'Bildirimsiz Fesih' başlığı altında ise bu kısıtlamalar kapsamındaki işlemlerin gerçekleştirilmesinin haklı fesih nedeni sayıldığı,

- Sözleşme'nin 3.2. maddesi ile franchise alanlara, servis merkezlerinde münhasıran Euromaster Sistemi'nin uygulanması zorunluluğu getirildiği,

- Sözleşme'nin 15. maddesi ile franchise alanlara, imza sahibine ve üçüncü kişilere sözleşme dönemi boyunca rekabet yasağı getirildiği,

14-17/323-141

- Sözleşme'nin 17. maddesi ile sözleşmenin temlikine yönelik bir takım kısıtlamalar getirildiği ve temlik halinde franchise verene rüçhan hakkı tanındığı,
- Sözleşme'nin 19. maddesi ile sözleşmenin bitiminden sonraki dönem için rekabet yasağı getirildiği

görülmüştür. Anılan Sözleşme maddeleri çerçevesinde franchise alanlara getirilen kısıtlamalar Kanun'un 4. maddesi kapsamında dikey sınırlamalar olarak değerlendirilebilecektir.

- (8) Bununla birlikte, 2005/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi uyarınca yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının ya da tamir ve bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalar, dikey sınırlamalar içermeleri halinde bu Tebliğ'de düzenlenen koşullara uymak kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur. Bu kapsamda, franchise alanların yedek parça ile bakım onarım hizmetleri satımına ilişkin düzenlemeleri içeren Franchise Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Tebliğ'de düzenlenen koşullara uyup uymadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

- 2005/4 sayılı Tebliğ Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (9) Euromaster Franchise Sözleşmesi hükümlerine, 2005/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde düzenlenen muafiyetin genel şartları açısından bakıldığında, inceleme konusu Sözleşme'nin; dağıtıcı veya yetkili servisin anlaşmadan doğan hak ve yükümlülüklerini devir hakkına rıza gösterilmesi, fesih ihbarının detaylı, objektif gerekçeleri belirtilecek biçimde yazılı olarak yapılması ve uyuşmazlıkların çözümü için bağımsız bir uzmana ya da hakeme başvurulabilmesi koşullarını karşılamadığı anlaşılmıştır.
- (10) Euromaster Franchise Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi kapsamında düzenlenen muafiyetin genel koşullarını sağlamaması nedeniyle Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden faydalanamayacağı değerlendirilmiştir.

- Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (11) EUROMASTER ile servis noktaları arasında imzalanan Euromaster Franchise Sözleşmesi, 2005/4 sayılı Tebliğ'le tanınan grup muafiyetinden yararlanamamaktadır. Franchise Sözleşmesi'ne bireysel muafiyet tanınabilmesi için Kanun'un 5. maddesinde öngörülen iki olumlu, iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir.
- (12) Dosya mevcudu bilgilerden, Euromaster Franchise Sözleşmesi'nin Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulları karşılayıp karşılamadığına ilişkin olarak yapılan değerlendirme sonucunda;

- Sözleşme'nin Kanun'un 5. maddesinin ilk fıkrasının (a), (b) ve (c) bendinde sayılan koşulları sağladığı,

- Bununla birlikte,

- i. Sözleşme'nin 15. maddesi kapsamında Sözleşme süresi boyunca getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün, üzerine yükümlülük getirilen üçüncü kişiler bakımından,
- ii. Sözleşme'nin 19.2. maddesi kapsamında Sözleşme'nin feshinden sonraki bir yıllık süre için getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün, üzerine yükümlülük getirilen kişiler ve coğrafi kapsam bakımından,
- iii. Sözleşme'nin 3.1., 19.1./2. ve 17.1. maddesi kapsamında servis merkezlerinin faaliyetlerinin devri ve Sözleşme'nin devrine ilişkin olarak getirilen sınırlamaların, EUROMASTER franchise ağı içinde faaliyet gösteren franchise alanları da kapsamı bakımından,

14-17/323-141

rekabeti (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla kısıtladığı, dolayısıyla Sözleşme'nin Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde yer verilen koşulu sağlamadığı,

bu nedenle, Sözleşme'ye Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet verilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

- Kanun'un 9. Maddesi Çerçevesinde Yapılan Değerlendirme

- (13) Başvuruda ayrıca, EUROMASTER yönetiminin bayilerin sistemden çıkmasına izin vermeyen ve sistemden çıkmak isteyen bayiler aleyhine tazminat davaları açılmasıyla sonuçlanan yaklaşımlarının bulunduğu ifade edilmekte ve bu yaklaşımlarının durdurulması ve nihai karara kadar ortaya çıkabilecek ve telafisi güç zararların önlenmesi için, Euromaster Franchise Sözleşmesi'nin hukuken geçersiz olduğu iddia edilen hükümlerinin Rekabet Kurulunca saptanana dek, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında geçici tedbir kararı alınması talep edilmiştir.
- (14) Kanun'un 9/4. maddesinde *"Kurul, nihai karara kadar ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda, ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde geçici tedbirler alabilir."* hükmüne yer verilmiştir.
- (15) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, mevcut aşamada başvuru sahibi teşebbüs bakımından (.....) *'ciddi ve telafi olunamayacak zararlar'*ın ortaya çıkmayacağı değerlendirilmiş olup, bu aşamada geçici tedbir kararı alınmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.
- (16) Sözleşme'nin grup muafiyetinden yararlanamaması ve Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınmasının da mümkün olmaması, söz konusu Sözleşme maddelerinin Kanun'un rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaları yasaklayan 4. maddesine aykırı olduğu, bir başka deyişle anılan Kanun maddesinin ihlali niteliği taşıdığı anlamına gelmektedir.
- (17) Kanun'un 9. maddesinin ilk fıkrası *"Kurul, ihbar, şikâyet ya da Bakanlığın talebi üzerine veya resen bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinin ihlal edildiğini tespit ederse ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine bu Kanunun Dördüncü kısmında belirtilen hükümler çerçevesinde, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunması için yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışları kapsayan bir kararı bildirir."* hükmünü içermektedir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise *"Kurul, birinci fıkraya göre bir karar almadan önce ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine ihlale ne şekilde son vereceklerine ilişkin görüşlerini yazılı olarak bildirir."* düzenlemesine yer verilmiştir.
- (18) Sözleşme'de yer alan 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine temel aykırılıkların giderilmesi için,
- Rekabet etmeme yükümlülüğünün;
 - a) Sözleşmeyi imzalayan, şirket ortakları ve bunların 2. dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarını kapsayacak şekilde düzenlenmesi,
 - b) Coğrafi sınırının ise faaliyetin gösterildiği alan/işyeri ile sınırlı olacak şekilde düzenlenmesi,
- Devir halinde ise, kapsamın franchise ağı içindeki franchise alanları kapsamayacak şekilde düzenlenmesi

gerektiği kanaatine varılmıştır.

- (19) Bu hususlar ışığında, dosya konusu Sözleşme'de yer alan 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılıkları ortadan kaldıracak değişikliklerin yapılması ve Rekabet Kurumuna

14-17/323-141

tevsik edilmesi gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca EUROMASTER'a görüş bildirilmesi uygun bulunmuştur.

H. SONUÇ

(20) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
2. Bununla birlikte, elde edilen bulgu ve emareler dikkate alınarak, işbu kararın tebliğ tarihinden itibaren 3 (üç) ay içinde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı sözleşme maddelerinin değiştirilerek Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Euromaster Lastik ve Servis Ltd. Şti.'ye görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.